

Brussel, 8 november 2024  
(OR. en)

15234/24

EDUC 407  
COMPET 1082  
SOC 809

**NOTA**

---

|          |                                                                                                                              |
|----------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| van:     | het secretariaat-generaal van de Raad                                                                                        |
| aan:     | het Comité van permanente vertegenwoordigers/de Raad                                                                         |
| Betreft: | Bevorderen van toekomstbestendige vaardigheden en concurrentievermogen via het hoger onderwijs<br>- <i>Oriënterend debat</i> |

---

Na raadpleging van het Onderwijscomité heeft het voorzitterschap de bijgaande achtergrondnota opgesteld als basis voor het oriënterend debat dat tijdens de zitting van de Raad Onderwijs, Jeugdzaken, Cultuur en Sport op 25 november 2024 zal worden gehouden.

## **Bevorderen van toekomstbestendige vaardigheden en concurrentievermogen via het hoger onderwijs**

### *Achtergrondnota van het voorzitterschap*

#### **Aanpakken van vaardighedenmismatches en vaardigheidskloven**

In het Draghi-verslag van 2024<sup>1</sup> wordt benadrukt dat de EU dringend haar vaardigheidskloven moet aanpakken om haar concurrentievermogen op het wereldtoneel te handhaven en te versterken, aangezien Europa momenteel achterloopt, met name bij de Verenigde Staten en China. In het verslag wordt gesteld dat ondermaatse prestaties op het gebied van basisvaardigheden een belangrijke belemmering vormen voor de opbouw van een geschoolde beroepsbevolking. Ook wordt benadrukt dat tekorten aan hooggeschoolde werknemers in de loop der tijd waarschijnlijk nog nijpender zullen worden. Uit prognoses voor 2035 blijkt dat het tekort aan arbeidskrachten het sterkst zal zijn in hooggekwalificeerde, niet-manuele beroepen – zijnde beroepen die een hoog opleidingsniveau vereisen – als gevolg van vervangingsbehoeften naar aanleiding van pensioneringen en de veranderende vraag op de arbeidsmarkt. Het verslag suggereert dat deze vaardigheidskloof wordt verergerd door een gebrek aan afstemming van onderwijs- en opleidingsstelsels op de vraag naar arbeid, waardoor het vermogen van Europa om doeltreffend te concurreren in de snel evoluerende wereldeconomie wordt belemmerd. Er worden kritieke gebieden in kaart gebracht waarop de Europese beroepsbevolking moet worden versterkt, met name digitale technologieën, groene industrieën en geavanceerde productie. Door met name in deze strategische sectoren de nadruk te leggen op bij- en omscholingsinitiatieven, kan Europa een concurrerender, innovatiever en veerkrachtiger beroepsbevolking opbouwen die duurzame groei kan stimuleren.

---

<sup>1</sup> Verslag over de toekomst van het Europese concurrentievermogen, uitgebracht door Mario Draghi op 9 september 2024.

Het Draghi-verslag pleit voor een Europese aanpak van de ontwikkeling van vaardigheden, waarbij de samenwerking tussen instellingen voor hoger onderwijs (IHO's), overheden en de particuliere sector wordt gestimuleerd. Voorgesteld wordt sterke grensoverschrijdende partnerschappen te bevorderen die onderwijs- en opleidingsinstellingen koppelen aan de behoeften van het bedrijfsleven. Door de inbreng van verschillende belanghebbenden erin op te nemen, zouden de lidstaten via hun onderwijs- en opleidingsstelsels kunnen inspelen op de vraag naar vaardigheden in heel Europa. Zo zouden studenten de kennis, vaardigheden en competenties kunnen verwerven die essentieel zijn voor succes in de wereldeconomie. Nieuwe vaardigheden versterken niet alleen de beroepscapaciteiten, maar dragen ook aanzienlijk bij tot persoonlijke ontwikkeling en stellen mensen in staat deel te nemen aan een leven lang leren.

De EU heeft verschillende belangrijke initiatieven opgestart die gericht zijn op de ontwikkeling van vaardigheden, waaronder de Europese Onderwijsruimte, de Europese vaardighedenagenda, het actieplan voor digitaal onderwijs en het pact voor vaardigheden. Het Erasmus+-programma en andere nationale en regionale uitwisselingsprogramma's spelen ook een cruciale rol bij de ontwikkeling van vaardigheden: ze financieren mobiliteits- en samenwerkingsprojecten die zorgen voor meer leermogelijkheden over de grenzen heen.

## Het geplande Europees diploma

Volgens de mededeling van de Commissie<sup>2</sup> zou ook het geplande Europees diploma helpen om de vaardigheidskloof aan te pakken doordat het de ontwikkeling zou bevorderen van programma's voor gezamenlijke diploma's die nauw aansluiten bij de huidige en toekomstige behoeften van de arbeidsmarkt in de lidstaten. Het Europees diploma moet het bundelen van middelen en deskundigheid mogelijk maken en lerenden toegang bieden tot geavanceerde vaardigheden en kennis die van cruciaal belang zijn in opkomende sectoren zoals groene technologieën en digitale bedrijfstakken. De precieze criteria voor het voorgestelde Europees diploma, bijvoorbeeld in termen van relevantie voor de arbeidsmarkt, moeten nog door de Raad worden bepaald. Bij besprekingen in het kader van het cocreatieproces voor een mogelijk Europees diploma kwamen de volgende elementen ter sprake: de relatie met het Bolognaproces, interne en externe kwaliteitsborgingsaspecten, en de ontwikkeling van de voorgestelde initiatieven gelet op de nationale bevoegdheden. Verdere besprekingen zijn nodig, met name in het licht van onder meer het verslag over de eindresultaten van de Erasmus+-beleidsexperimenten inzake een label voor een Europees diploma en een mogelijke Europese rechtsstatus voor allianties van IHO's. Om de vaardighedenmismatches en vaardigheidskloven volledig aan te pakken, heeft Europa echter behoefte aan een verscheidenheid aan gezamenlijke programma's met een dubbel diploma en aan vitale mobiliteits- en uitwisselingsacties met volledige erkenning van studiepunten voor alle studenten. De financiering van het mogelijke Europees diploma – zowel voor IHO's als voor studenten – is ook vanuit het oogpunt van concurrentievermogen van cruciaal belang en moet uitvoerig worden besproken. Financiële levensvatbaarheid op lange termijn en gelijke kansen voor alle IHO's zijn essentieel om eerlijke en inclusieve sociaal-economische groei in Europa te waarborgen.

---

<sup>2</sup> Mededeling van de Commissie van 27 maart 2024 over een blauwdruk voor een Europees diploma (COM(2024) 144 final).

## **Ondersteuning van Europese instellingen voor hoger onderwijs om het concurrentievermogen te vergroten**

In het Draghi-verslag wordt benadrukt dat Europa, ondanks een solide onderwijsbasis, moeite heeft om dit potentieel voor economische groei en concurrentievermogen te benutten. Voorts wijst het verslag erop dat Europa weliswaar uitblinkt wat betreft het algemene opleidingsniveau, want een aanzienlijk deel van de bevolking heeft een hogeronderwijsdiploma, maar dat het te weinig hooggekwalficeerde afgestudeerden levert op kritieke gebieden zoals wetenschap, technologie, engineering en wiskunde (STEM). Europese IHO's hebben het potentieel om studenten uit te rusten met geavanceerde vaardigheden en innovatie te bevorderen. In het Draghi-verslag wordt aanbevolen meer te investeren in onderzoek en ontwikkeling en innovatie-ecosystemen te creëren die IHO's, start-ups en de industrie met elkaar in verbinding brengen. Deze ecosystemen zouden IHO's in staat stellen te fungeren als hubs voor technologische vooruitgang en te zorgen voor doorbraken op gebieden als AI, groene energie en biotechnologie. Door Europese IHO's om te vormen tot hubs voor geavanceerd onderzoek en ondernemerschap, kan de EU technologische doorbraken bevorderen die niet alleen het mondiale concurrentievermogen vergroten, maar ook hoogwaardige banen creëren en talent aantrekken.

Daarnaast zijn EU-initiatieven zoals de allianties van Europese universiteiten en de programma's Erasmus+ en Horizon Europa van groot belang om transnationale samenwerking te bevorderen en IHO's in staat te stellen beste praktijken, middelen en innovatieve onderwijsmethoden uit te wisselen. Transnationale samenwerking verbetert niet alleen de kwaliteit van onderwijs en opleiding, maar draagt ook bij tot de ontwikkeling van een diverse en flexibele beroepsbevolking, essentieel om innovatie en economische groei in de EU te stimuleren. Deze dynamische wisselwerking tussen onderwijs, onderzoek en industrie kan IHO's in staat stellen een centrale rol te spelen bij het vormgeven van een concurrerende en veerkrachtige EU-economie die de uitdagingen van de toekomst het hoofd kan bieden.

**In het licht van de verstrekte informatie verzoekt het voorzitterschap de ministers na te denken over onderstaande vragen met het oog op een bespreking van het onderwerp.**

1. Hoe kunnen we toekomstbestendige vaardigheden en concurrentievermogen stimuleren door middel van het geplande Europees diploma?
2. Hoe kunnen Europese instellingen voor hoger onderwijs worden ondersteund om aanjagers te worden van het concurrentievermogen van de EU wereldwijd?